

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานความคิดนำไปสู่กรอบในการทำวิจัย ตามลำดับ ดังนี้

1. ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน
2. ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน
3. กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน
4. แนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัย
5. การนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียน มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ปราณี นุ่นน้อย (2540 : 27) อธิบายว่าการวิจัยในชั้นเรียน คือการแก้ปัญหา พัฒนา หรือ ปรับปรุงการเรียนการสอน โดยการนำเอาสิ่งที่สอนที่เป็นปัญหาหรือที่ต้องการพัฒนามาทำวิจัย ปัญหาที่จะนำมาทำวิจัยคือ ปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอนในบริบทของ ชั้นเรียน ครูจะนำปัญหานั้นมาดำเนินการด้วยกระบวนการวิจัย ศึกษาค้นคว้า นวัตกรรมหรือ วิธีการมาทดลองแก้ปัญหาหรือพัฒนาจนกว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาหรือพัฒนานักเรียนได้ประสบความสำเร็จ

กรมวิชาการ (2542 : 7) ให้ความหมายการวิจัยในชั้นเรียนไว้ว่าการวิจัยในชั้นเรียนคือ กระบวนการที่ครูศึกษาค้นคว้าเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนที่ตนเองรับผิดชอบ

ขจิต ฝอยทอง (2543 : 36) ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนคือ การวิจัยที่ครูผู้สอนในวิชานั้น ๆ ทำขึ้นเพื่อแก้ปัญหาในชั้นเรียนของตนเอง มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ และนำผลการวิจัยไปพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วรรณวิไล พันธุ์สีดา (2543 : 6) ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน คือ กระบวนการที่ครูศึกษาค้นคว้าเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียน การสอนที่ตนรับผิดชอบ

คงศักดิ์ ธาตุทอง (2543 : 40) ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน ไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน คือ กระบวนการแสวงหาความรู้อันเป็นความจริงที่เชื่อถือได้ในเนื้อหา เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนในบริบทของชั้นเรียน เป็นได้ทั้งการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เป็นการวิจัยที่มี ประโยชน์ในการเรียนการสอนอย่างแท้จริงและเป็นงานวิจัยที่ช่วยพัฒนาวิชาชีพครู งานวิจัยที่ มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมากที่สุดคือ วิจัยโดยครูผู้สอนเอง

ยุทธนา ปฐมวรชาติ (2544 : 60) ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนคือ ร่องรอยของการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีระบบหรือเป็นกระบวนการแก้ไข ปัญหาหรือแสวงหาคำตอบจากข้อสงสัยที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนรู้ของครูที่จะนำไปใช้ ประโยชน์ในการพัฒนาผู้เรียน อาจเป็นรายบุคคลเป็นกลุ่มหรือทั้งชั้นเรียนอย่างมีขั้นตอน ประกอบด้วยการวางแผนการพัฒนาคือหรือวิธีการที่นำมาใช้ในการวิจัย การวิเคราะห์และ สรุปผลการวิจัยและนำเสนอผลการศึกษา และข้อค้นพบที่ได้ในรูปเอกสารการวิจัย หรือ รายงานการพัฒนาผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544 : 6) กล่าวถึง การวิจัยในชั้นเรียน ว่าหมายถึง การวิจัยที่ทำด้วยครูในชั้นเรียนโดยมีจุดประสงค์เพื่อแก้ปัญหา ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน มีการดำเนินการที่มีแผนชัดเจน กระทำอย่างรวดเร็ว สามารถนำผลมา ให้ได้ทันที ในระหว่างการทำวิจัยจะมีการสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่าง ๆ ซึ่งผลที่ ได้จะนำมาปรับปรุงการเรียนการสอน โดยมีจุดเน้นที่เป็นประโยชน์ต่อตัวนักเรียนมากที่สุด กระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนจะมีการทำอย่างต่อเนื่องจนกว่าจะได้ผลตามเป้าหมายที่ต้องการ

บัญชา อึ้งสกุล (2544 : 47) แสดงความเห็นว่าการวิจัยในชั้นเรียน คือ การวิจัย ปฏิบัติการที่มุ่งแก้ปัญหาที่เป็นปัญหาที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนเป็นครั้งๆ ไปเป็นการวิจัยปัญหาของเด็กในชั้นเรียนของตนเองเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนเฉพาะชั้น และเชื่อมั่น ได้ว่าการวิจัยจะเป็นตัวจักรที่สำคัญที่ช่วยก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมใน การปฏิบัติการสอนในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาเช่นเดียวกับแนวทางการพัฒนา การศึกษาทั่วโลก โดยมีเป้าหมายที่สำคัญ คือ การวิจัยเพื่อการสร้างและพัฒนางาน พัฒนา

คนและพัฒนากำลังคนของประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษา และองค์ความรู้ในศาสตร์สาขาต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเนื้อหาสาระกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องและเหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลง และความเจริญก้าวหน้าของสังคมโลก ปัจจุบันและอนาคตต่อไป

สีหาพงษ์ (2544 : 62) ชี้ให้เห็นว่า "การวิจัยในชั้นเรียน" มีความหมาย เดียวกับการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) ซึ่งเป็นการวิจัยใน ระดับชั้นเรียน และหรือในระดับโรงเรียน (สถานศึกษาระดับต่ำกว่าอุดมศึกษา) มีเป้าหมาย เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้การวิจัยในชั้นเรียนมีขอบเขตอยู่ที่ การแก้ปัญหาและหรือพัฒนาผู้เรียนในชั้นเรียน โรงเรียนและหรือสภาวะแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง กับผู้เรียน ห้องเรียน และโรงเรียน

ชัยพจน์ รักษาม (<http://library.rii.ac.th/research/r003/190639.htm>) ได้ให้ ความหมายการวิจัยในชั้นเรียนไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน คือ การพัฒนานวัตกรรมเพื่อ แก้ปัญหาการเรียนการสอนในชั้นเรียนซึ่งจากการสำรวจพบว่าสาเหตุของปัญหาการเรียน การสอนมาจากนักเรียน วิธีการสอน สื่อการสอน และสภาพแวดล้อม การวิจัยในชั้นเรียนจึงเป็น วิธีการหนึ่งที่ครูสามารถดำเนินการแก้ปัญหาด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน คือ กระบวนการ ทำงานอย่างเป็นระบบของครูที่ศึกษา ค้นคว้าเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาคุณภาพการจัดการ เรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน

พยุงค์ดิ์ จันทรสุรินทร์ (2541 :11) กล่าวว่า การพัฒนางานวิจัยในชั้นเรียน เปรียบเสมือนลมหายใจที่จำเป็นของชีวิตยิ่งในยุคที่การพัฒนาการศึกษาไทยอยู่ในท่ามกลาง ความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งในแง่บวกและแง่ลบ อันมีผลเชื่อมโยงมาจากบริบทสังคม โลก การวิจัยจะเข้ามามีส่วนช่วยให้การพัฒนาการศึกษาให้สามารถก้าวไปข้างหน้าได้อย่าง มั่นคง และสามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้อย่างมีศักดิ์ศรี

กรมวิชาการ (2542 : 3) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนว่า การ วิจัยในชั้นเรียนเกิดจากความคิดพื้นฐาน คือ การบูรณาการวิธีการปฏิบัติงานกับการพัฒนา องค์ความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติโดยมีความสำคัญ ดังนี้

1. เป็นการพัฒนาหลักสูตรและการปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนด้วยการวิจัย
2. เป็นการพัฒนาวิชาชีพของครู
3. เป็นการแสดงความก้าวหน้าทางวิชาชีพครู ด้วยการเผยแพร่ความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติ
4. เป็นการส่งเสริม สนับสนุนความก้าวหน้าของการวิจัยทางการศึกษา

ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์ (2544 : 5) ได้สรุปความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนไว้ดังนี้

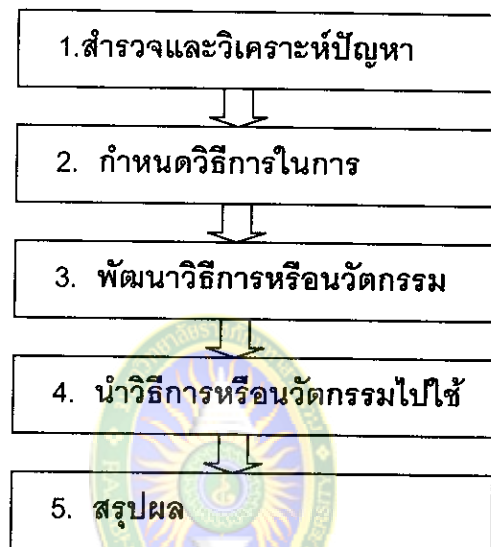
1. เป็นเครื่องมือสำคัญของครูในการพัฒนาวิถีชีวิตความเป็นครูไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพ เพราะการวิจัยในชั้นเรียนจะช่วยให้ครูเป็นนักแสวงหาความรู้และวิธีการใหม่ ๆ อยู่เสมอ ซึ่งจะช่วยให้ครูมีความรู้อย่างกว้างขวางและลุ่มลึก ทำงานอย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์และเป็นระบบ
2. เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้งานของครูมีลักษณะเป็นพลวัต มีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวก้าวไปข้างหน้า ไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่เกิดนวัตกรรมที่ทันสมัย นำมาใช้ในการแก้ปัญหาการเรียนการสอนได้ทันที่
3. เป็นเครื่องมือสำคัญที่จรรโลงวิชาชีพครูให้มีความเข้มแข็ง เพราะผลจากการวิจัยในชั้นเรียน จะเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จในการทำงานของครูได้อย่างเป็นรูปธรรมนั่นก็คือ การเปลี่ยนแปลงไปในทางที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามที่ครูต้องการ และเป็นไปตามความคาดหวังของสังคม ทั้งตัวครูและผู้เรียน

สรุปได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนมีความสำคัญต่อครูในการพัฒนาการเรียนการสอนให้นักเรียนมีคุณภาพบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน

กรมวิชาการ (2542 : 7) ได้กล่าวถึงกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน ไว้ว่าลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งของการวิจัยในชั้นเรียนก็คือ เป็นการศึกษาที่ไม่เน้นรูปแบบของการวิจัยที่เป็นทางการมากนัก แต่ถ้ามีความสามารถที่จะทำการวิจัยในชั้นเรียนโดยยึดรูปแบบอย่างเป็นทางการก็สามารถทำได้ กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนที่จะนำเสนอต่อไปนี้เป็นกระบวนการที่อยู่ภายใต้ศักยภาพของครูผู้สอนที่จะกระทำได้ ซึ่งมีกระบวนการวิจัย ดังแผนภูมิดังต่อไปนี้

แผนภูมิแสดงกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน

แผนภูมิที่ 1 แสดงกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

จากกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนตามแผนภูมิ ครูสามารถดำเนินการได้ดังนี้
 ขั้นที่ 1 สํารวจและวิเคราะห์ปัญหา

การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการวางแผนแก้ปัญหาหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งจะช่วยให้ครูพบปัญหาที่จะต้องแก้ไขหรือพัฒนา สามารถดำเนินการสอนได้สอดคล้องกับเป้าหมายที่ควรจะเป็น

การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา ครูสามารถดำเนินการได้หลายลักษณะ เช่น การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแง่มุมต่าง ๆ การตรวจสอบแบบฝึกหัด การสำรวจพฤติกรรมของผู้เรียน การสังเกตของครู ข้อมูลจากการประเมินของผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ครูจะพบปัญหา ข้อเสนอแนะที่เกิดจากผู้เรียน ครูและกระบวนการเรียนการสอน เช่น

1. ผู้เรียนมีความสามารถในการทำโจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ต่ำ
2. ผู้เรียนส่วนใหญ่ในชั้นมีอัตราเรียนในการอ่านภาษาไทยต่ำ
3. ผู้เรียนไม่ชอบเรียนคณิตศาสตร์
4. ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำในวิชาคณิตศาสตร์
5. ผู้เรียนยังไม่ได้ปฏิบัติตนเกี่ยวกับความรับผิดชอบให้เป็นนิสัย
6. ครูสอนเคร่งเครียด จริงจัง ผู้เรียนไม่สนุกและไม่มีความสุขในการเรียน
7. ครูใช้สื่อไม่เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะและความสามารถของผู้เรียน

ขั้นตอนนี้ ต้องมีเครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 5 สรุปผล

เมื่อรวบรวมข้อมูลได้แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมกับข้อมูลที่รวบรวมได้ แล้วสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล หากยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้ตามที่ต้องการก็ต้องทำการปรับปรุงแก้ไข โดยย้อนกลับไปค้นหาวิธีการหรือนวัตกรรมใหม่แล้วพัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรม ตลอดจนนำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้อีก คือ ดำเนินการขั้น 2 - 4 ใหม่ จนกระทั่งสามารถแก้ปัญหาได้ตามที่ต้องการ แล้วเขียนสรุปผลการดำเนินงานตั้งแต่ขั้นที่ 1 ถึงขั้นที่ 4

จากขั้นตอนนี้ จะได้ผลการวิจัยที่นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนหรือการแก้ไข ปัญหา (กรมวิชาการ. 2542 : 8 - 10)

ประวิต เอราวรรณ์ (2542 : 5) ได้กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนมีกระบวนการที่ต่อเนื่องและเป็นระบบ คือ เริ่มต้นจากการตรวจสอบสภาพการปฏิบัติงานว่ามีปัญหาอะไรบ้าง วางแผนเพื่อแก้ไขปัญหาลงมือปฏิบัติตามแผน แล้วสะท้อนผลการปฏิบัติ ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด ดังนี้

1. การตรวจสอบสภาพการปฏิบัติงาน (Reconnaissance) เป็นขั้นตอนของการตรวจสอบสภาพการปฏิบัติงานของครูว่ามีปัญหาอะไรบ้าง แล้ววิเคราะห์ว่าปัญหาเหล่านั้นมีสาเหตุมาจากอะไร และจะสามารถปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขสภาพการปฏิบัติงานใน ส่วนใดได้บ้าง ซึ่งครูสามารถสำรวจได้จากกิจกรรมการเรียนการสอน พฤติกรรมนักเรียน สภาพแวดล้อม และบริบทต่าง ๆ ของโรงเรียน การสำรวจและการวิเคราะห์ปัญหาดังกล่าว จะนำไปสู่การเข้าใจปัญหาอย่างชัดเจนและสามารถจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและ กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยได้
2. การวางแผน (Planning) เป็นขั้นตอนสำหรับกำหนดวัตถุประสงค์กำหนดวิธีการและวางแผนเพื่อลงมือปฏิบัติในการค้นหาคำตอบหรือพัฒนานวัตกรรมและการแก้ไข หรือเปลี่ยนแปลงสภาพการปฏิบัติงานที่เป็นปัญหา
3. การลงมือปฏิบัติ (Action) เป็นขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้
4. การสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection) หลังจากที่มีการปฏิบัติเพื่อแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาตามแผนจนปรากฏผลแล้ว นักวิจัยต้องมีการสะท้อนผลการปฏิบัติว่ามี

สิ่งใดที่เกิดขึ้นหรือเปลี่ยนแปลง หรือพัฒนาไปบ้าง เพื่อสรุปผลและวางแผนปรับปรุงใหม่หรือ แก้ปัญหาใหม่ต่อไป

พิมล วิเศษสังข์ (2542 : 15 – 17) ได้กล่าวถึงกระบวนการวิจัยระดับชั้นเรียนว่า ควรประกอบไปด้วย 11 ขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดปัญหา เป็นการรวบรวมสภาพปัจจุบัน จำแนกและจัดลำดับข้อมูล เพื่อค้นหาจุดที่เป็นปัญหา ศึกษาสาเหตุของปัญหา ระบุประเด็นที่เป็นปัญหาก่อนการตั้งชื่อเรื่อง เป็นการนำข้อมูลที่สรุปได้จากการกำหนดปัญหามาตั้งเป็นหัวข้อเรื่องสำหรับการวิจัย
2. การกำหนดวัตถุประสงค์ เป็นการระบุข้อความที่เป็นความต้องการของผู้วิจัยว่าต้องการที่จะทำอะไรบ้าง หรือค้นคว้าหาคำตอบในประเด็นใดบ้างในการวิจัย
3. การตั้งสมมุติฐาน เป็นการระบุข้อความที่เป็นคำตอบที่คาดหวังเกี่ยวกับความแตกต่างที่อาจจะเป็นไปได้ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ
4. การกำหนดตัวแปร เป็นการกำหนดลักษณะหรือคุณสมบัติหรือปรากฏการณ์ที่ผู้วิจัยสนใจจะศึกษาหรือวัด ซึ่งเป็นการกำหนดขอบเขตของการวิจัยอย่างหนึ่ง
5. การเลือกแบบแผนการวิจัย แบบแผนการวิจัยหรือรูปแบบการวิจัยต่าง ๆ ได้มีผู้คิดค้นออกแบบและกำหนดเอาไว้แล้ว การวิจัยระดับชั้นเรียนที่เป็นการทดลองจำเป็นจะต้องใช้แบบแผนการวิจัยแบบใดแบบหนึ่งที่เหมาะสมกับหัวข้อหรือปัญหาการวิจัยที่ตั้งไว้
6. การกำหนดแหล่งข้อมูลเป็นการระบุที่มาของข้อมูลการวิจัยที่จะใช้วิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
7. การสร้างนวัตกรรม นวัตกรรมเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของผู้วิจัย ผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดและจัดทำตามหลักการของการสร้างนวัตกรรมแต่ละชนิด ทั้งนี้นวัตกรรมจะต้องสอดคล้องกับแนวทางในการแก้ปัญหา ซึ่งผู้วิจัยได้คิดค้นและศึกษาไว้ตั้งแต่การกำหนดปัญหา การวิจัยระดับชั้นเรียนไว้แล้ว
8. การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สิ่งที่สำคัญของการวิจัยอย่างหนึ่ง คือ ข้อมูลที่ผู้วิจัยจะต้องนำมาวิเคราะห์เพื่อสรุปผลการวิจัย ก่อนที่จะได้ข้อมูลมาจะต้องมีวิธีการอย่างหนึ่งที่เรียกว่า การจัดหรือการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งก่อนที่จะเก็บรวบรวมจะต้องกำหนดเครื่องมือให้สอดคล้องกับหัวข้อปัญหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย และสร้างเครื่องมือให้มีคุณภาพเชื่อถือได้
9. การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการนำเครื่องมือไปวัดประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง ด้วยเทคนิควิธีอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องเที่ยงตรงมา

10. การวิเคราะห์ข้อมูล ภายหลังจากได้ข้อมูลมาจากประชากร หรือกลุ่มตัวอย่างแล้ว ก็จะมีการจัดทำหรือวิเคราะห์อย่างมีระบบตามลำดับขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

11. การสรุปผลการวิจัยและการเขียนรายงานการวิจัย เป็นการสรุปข้อค้นพบในการวิจัยเป็นองค์ความรู้

พิชิต ฤทธิจรุญ (อ้างถึงใน ประสิทธิ์ ศักดิ์คำดวง, 2545 : 14 –16) ได้กล่าวถึงกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนว่ามีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์ปัญหาในชั้นเรียน ขั้นตอนนี้เป็นจุดเริ่มต้นของการวางแผนแก้ปัญหาหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งจะทำให้ครูผู้สอนทราบปัญหาหรือความต้องการจำเป็นที่ต้องดำเนินการแก้ไขหรือพัฒนา โดยอาจใช้เทคนิคการระดมพลังสมอง การสอบถามประเมินจากผู้เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์หรือตรวจผลงานนักเรียน การใช้ข้อมูลชัดเจน (Hard data) เกี่ยวกับผลการเรียนการสอนหรือการวิเคราะห์ปัญหา โดยใช้แผนผังความคิด (Mind mapping)

การดำเนินงานตามขั้นตอนที่ 1 นี้ จะช่วยให้ครูหรือผู้วิจัยสามารถกำหนดปัญหาการวิจัย (Research Problem) ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนได้อย่างเฉพาะเจาะจง และชัดเจนเพื่อศึกษาค้นหาคำตอบและเป็นแนวทางในการวางแผน หรือออกแบบการวิจัยต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เป็นขั้นตอนที่ช่วยให้ครูหรือผู้วิจัยมองปัญหาการวิจัยได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ทำให้แนวคิดพื้นฐาน ตลอดจนทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่จะศึกษา เห็นแนวทางในการแก้ปัญหา หรือได้กรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัยที่ชัดเจน

ขั้นตอนที่ 3 พัฒนานวัตกรรมหรือวิธีการแก้ปัญหา โดยกำหนดและออกแบบนวัตกรรม ซึ่งครูหรือผู้วิจัยจะต้องคิดค้นนวัตกรรม เป็นรูปแบบหรือวิธีการแก้ปัญหาที่ครูสร้างขึ้นเอง หรือนำรูปแบบ วิธีการที่ผู้อื่นทำไว้แล้วมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาที่ต้องการแก้ไข หรือพัฒนา เช่น

ชุดการสอน	เหมาะสมกับ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ
บทเรียนสำเร็จรูป	เหมาะสมกับ นักเรียนที่เรียนช้า
คู่มือครู	เหมาะสมกับ ปัญหาการขาดคู่มือการสอน
แผนการสอน	เหมาะสมกับ สภาพปัญหาที่มีความหลากหลาย

แบบฝึกทักษะ เหมาะสมกับ การฝึกทักษะหรือกระบวนการต่าง ๆ
ชุดเสริมสร้างนิสัยรักการอ่าน เหมาะสมกับ การปลูกนิสัยรักการอ่าน

ฯลฯ

การดำเนินการตามขั้นตอนนี้ จะช่วยให้ครูหรือผู้วิจัยได้นวัตกรรมที่คาดว่าจะมี
คุณภาพที่เหมาะสมที่จะใช้แก้ปัญหา หรือพัฒนาการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 4 การออกแบบการวิจัยหรือแบบทดลอง เป็นขั้นตอนที่ครูผู้วิจัย
เตรียมดำเนินการวิจัยโดยกระทำดังต่อไปนี้

4.1 การออกแบบการวัด (Measurement design) โดยระบุหรืออธิบาย
ตัวแปรที่จะวัด การเลือกใช้เครื่องมือวัดที่เหมาะสม และวิธีการสร้างเครื่องมือวัด

4.2 การออกแบบการสุ่มตัวอย่าง (Sampling design) เป็นการกำหนด
ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งการเลือกรูปแบบการวิจัยหรือรูปแบบการทดลอง

4.3 การออกแบบการวิเคราะห์ข้อมูล (Statistical design) เป็นการ
เลือกใช้สถิติวิเคราะห์ที่เหมาะสมกับระดับการวัด ลักษณะของข้อมูล วัตถุประสงค์ของการ
วิจัยและรูปแบบการวิจัยหรือรูปแบบการทดลอง

ขั้นตอนที่ 5 ดำเนินการวิจัยหรือทดลองตามแผนหรือรูปแบบที่กำหนด เป็น
การดำเนินการในเรื่องการพัฒนาเครื่องมือวัด การทดลองใช้นวัตกรรมตามรูปแบบที่
กำหนดการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ตามแนวทางที่กำหนดไว้

ขั้นตอนที่ 6 รายงานการวิจัยและนำไปใช้ประโยชน์ในชั้นเรียนเป็นการเขียน
อธิบายการดำเนินงานวิจัย ตั้งแต่เริ่มต้นวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอนจนถึงสิ้นสุดการ
ดำเนินการวิจัย เพื่อเสนอสิ่งที่ได้ศึกษาอย่างเป็นระบบ และนำผลการวิจัยหรือข้อค้นพบที่ได้
ไปใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหา หรือพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ
ต่อไปหรืออาจเผยแพร่ผลการวิจัยไปสู่บุคคลหรือหน่วยงานอื่น เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อบุคคล
หน่วยงาน วิชาการ หรือวงวิชาชีพต่อไป

สรุป ครูพัฒนาการเรียนรู้อยู่โดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งในการทำวิจัยนั้น
ครูมุ่งแสวงหาคำตอบเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
และปัญหาการวิจัยเกิดจากสภาพปัญหาที่เป็นจริงในขณะนั้น ครูไม่สามารถใช้วิธีการเดิม ๆ
แก้ปัญหาได้ จำเป็นต้องค้นคว้าหาวิธีการใหม่ ๆ กระบวนการวิจัยต้องเป็นไปอย่างง่าย ซึ่ง
ควรประกอบไปด้วยขั้นตอนการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน การวางแผนการวิจัย การ
แสวงหาวิธีการหรือนวัตกรรม นำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้ และการสรุปประเมินผล

พิชัย ญาณศิริ (2545 : 32-33) กล่าวว่าการศึกษาวิจัยในชั้นเรียนแตกต่างจากการวิจัยทั่วไป ตรงที่การวิจัยในชั้นเรียนต้องลงมืออย่างรวดเร็ว จับพละกำลังและดำเนินการควบคู่ไปกับการเรียนการสอนตามปกติ ไม่แยกออกมาทำวิจัยต่างหากเหมือนกับการวิจัยของนักวิชาการ และเมื่อครูจะลงมือแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนก็ต้องกังวลในเรื่องรูปแบบ หรือกำหนดวิธีการวิจัย เพราะการวิจัยในชั้นเรียนไม่เน้นการออกแบบที่ซับซ้อน อาศัยประสบการณ์ของครูในการเก็บข้อมูลด้วยการสังเกต การบันทึกเป็นหลัก ด้วยเหตุผลของธรรมชาติในการทำวิจัยนั้น มีพิสัย (Range) ตั้งแต่การวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งไม่ต้องใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลหรือมีการใช้สถิติบ้างเล็กน้อย จนถึงการวิจัยเชิงปริมาณที่มีการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างซับซ้อนยุ่งยาก ผลงานวิจัยไม่จำเป็นต้องอยู่ใน สเกล (Scale) ใด ๆ จะไม่ใช้ค่าสถิติเลยก็ได้ขึ้นอยู่กับความถนัดและความสนใจของแต่ละคน

สรุปได้ว่า ปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาจากตัวผู้วิจัยเอง ที่ขาดความรู้ความเข้าใจพื้นฐานทางการวิจัย ไม่มีเวลาในการทำวิจัยปัญหาเรื่องงบประมาณในการทำวิจัย รวมทั้งการขาดวัสดุอุปกรณ์ที่สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการทำวิจัย ขาดการสนับสนุนส่งเสริมจากผู้บริหาร และไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ร่วมงาน เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามการทำวิจัยในชั้นเรียน ครูผู้วิจัยอาจใช้วิธีการง่าย ๆ ไม่เน้นตามหลักการวิจัยที่เป็นทางวิชาการมากเกินไป การวิจัยในชั้นเรียนก็จะเป็นเรื่องง่าย และครูผู้สอนสามารถดำเนินการได้โดยไม่ต้องคำนึงถึงปัญหาในเรื่องต่าง ๆ

แนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัย

จากสาระของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามมาตรา 24 ส่งเสริมให้ครูสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และมาตรา 30 ส่งเสริมให้ครูสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียนในแต่ละระดับการศึกษา โดยนัยของข้อความตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติทั้ง 2 มาตรานั้น ดูเหมือนว่านอกเหนือจากงานการสอนแล้วครูยังจะต้องนำการวิจัยเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้และการทำวิจัยด้วย แต่โดยความเป็นจริงแล้ว การจัดการเรียนรู้ และการวิจัยนั้นเป็นกระบวนการที่ดำเนินควบคู่กันไปไม่แยกออกจากกัน การดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยนั้น จะเริ่มจากขั้นตอนดังแผนภูมิต่อไปนี้ (กรมวิชาการ, 2544 : 5 – 8)

แผนภูมิแสดงการใช้กระบวนการวิจัยในการจัดการเรียนรู้

แผนภูมิที่ 2 แสดงการใช้กระบวนการวิจัยในการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 1 : วางแผนจัดการเรียนรู้ เป็นขั้นตอนที่ครูศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบ และปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ การวิเคราะห์เชื่อมโยงมาตรฐาน

หลักสูตร มาตรฐานและขอบข่ายสาระการเรียนรู้กลุ่มวิชา มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เพื่อ กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้รายปี/รายภาคตามสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ตลอดจนการวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม โดยคำนึงถึงองค์ประกอบต่อไปนี้ คือ ธรรมชาติของนักเรียน ประสบการณ์ และพื้นฐานความรู้เดิม วิธีการเรียนรู้ (Learning Style) ของนักเรียนเพื่อเป็นข้อมูลที่น่าไปใช้ในการกำหนดเป้าหมายของการวางแผนและการ ออก แบบกิจกรรม เพื่อนำไปจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจและวิธีการ เรียนรู้ของนักเรียน และสภาพที่เป็นจริง

ขั้นตอนที่ 2 : จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นขั้นตอนที่ครูทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนด ไว้ในแผนการเรียนรู้มาสู่การปฏิบัติจริง โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญเพื่อให้นักเรียนเกิดการ เรียนรู้และมีคุณลักษณะตามเป้าหมายที่ต้องการรวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการเรียนรู้ โดยครูและนักเรียนจะเกิดการเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน ขณะเดียวกันครู ประเมินผลการเรียนรู้และรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับคุณลักษณะของนักเรียนที่เกิดขึ้น ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการและแบบวัดต่าง ๆ เช่น การจดบันทึกหลังการ สอน เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3 : ประเมินผลการเรียนรู้ เป็นการตรวจสอบว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ ทักษะ และพฤติกรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม หรือคุณลักษณะอื่น ๆ ตามที่คาดหวัง หรือไม่มากนักน้อยเพียงใด ผลที่ได้จากการประเมินนี้ส่วนหนึ่งจะได้มาจากการประเมินไป พร้อม ๆ กัน กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสังเกตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์ และตรวจผลงาน การจัดทำแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) ของนักเรียน ซึ่งเป็นการประเมินตาม สภาพจริง และอีกส่วนเป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

การที่ครูปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่าครูได้นำกระบวนการ วิจัยเข้ามาสู่การจัดการเรียนรู้แล้ว ขณะเดียวกันข้อมูลที่ครูได้จากขั้นตอนที่ 2 และขั้นตอนที่ 3 หากพบว่า นักเรียนไม่เกิดการเรียนรู้และ / หรือมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ย่อมไม่มีครูคน ใดที่จะปล่อยให้เหตุการณ์นั้นผ่านไปโดยไม่ช่วยเหลือ หรือปรับปรุงแก้ไข ซึ่งการช่วยเหลือ ดังกล่าวอาจทำได้ทันทีที่พบหรืออาจต้องใช้เวลาวิจัยช่วยในการแก้ปัญหา หรือแสวงหาความรู้ เพิ่มเติมเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาด้วย

ดังนั้นหากครูจะใช้การวิจัยเพื่อช่วยแก้ปัญหาดังกล่าว ก็สามารถทำได้อีก โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติ ดังนี้

1) วิเคราะห์ปัญหา กำหนดนวัตกรรม วางแผนแก้ปัญหา/พัฒนา เป็นขั้นตอนที่ครูกำหนดจุดประสงค์ หรือเป้าหมายของการแก้ปัญหาและพิจารณาวิธีการจัดกิจกรรม ซึ่งรวมถึงการกำหนดเครื่องมือในการวัดผลการเรียนรู้ และสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ที่ครูจะนำไปใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน

2) จัดกิจกรรมแก้ปัญหา/พัฒนา คือ ขั้นตอนที่ครูนำกิจกรรมในแผนที่กำหนดไว้จากขั้นตอนที่ 1 มาปฏิบัติ ขณะเดียวกันครูก็จะวัดและประเมินผลการแก้ปัญหาหรือผลการพัฒนา ตลอดจนรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ของนักเรียนที่เกิดจากการปฏิบัติกิจกรรมไปพร้อม ๆ กัน

3) เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ผล สรุปผลการแก้ปัญหา/พัฒนา เป็นขั้นตอนที่ครูนำผลการวัดและประเมินผลการเรียนรู้และข้อมูลต่าง ๆ ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ด้วยวิธีการต่าง ๆ มาวิเคราะห์ สรุปผล และรายงานผลต่อนักเรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง

เมื่อครูปฏิบัติจนครบทั้ง 3 ขั้นตอนแล้วพบว่า ปัญหาที่ต้องการแก้ใขนั้นยังไม่บรรลุผล ครูต้องดำเนินการหรือปฏิบัติซ้ำโดยย้อนกลับไปสู่ขั้นตอนที่ 1 หรือ 2 อีก แล้วปฏิบัติต่อไปจนสามารถแก้ไขปัญหานั้น ๆ ได้สำเร็จ

ขั้นตอนที่ 4 : จัดทำรายงานผลการเรียนรู้เป็นการสรุปผลการพัฒนาการเรียนรู้ของ นักเรียน เพื่อเป็นข้อมูลให้ตัวครูเอง ผู้บริหาร หรือผู้เกี่ยวข้องได้ใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดการจัดการเรียนรู้ รายงานที่ดีควรรระบุ ข้อค้นพบ หรือวิธีการแก้ปัญหาหรือพัฒนาให้ชัดเจน ภาษาที่ใช้ควรอ่านง่าย มีการนำเสนอเป็นลำดับขั้นตอน และนำเสนอข้อค้นพบที่แท้จริง ดังนี้

1) หัวข้อและแนวทางการทำรายงานการจัดการเรียนรู้

- เหตุผลและความสำคัญในการจัดการเรียนรู้
- วัตถุประสงค์
- การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- ผลการพัฒนาการเรียนรู้

2) รูปแบบการรายงาน ครูสามารถรายงานได้หลายวิธีตามสถานการณ์และความเหมาะสม โดยแบ่งวิธีการรายงานได้อย่างกว้าง ๆ เป็น 2 ลักษณะ คือ การรายงานในรูปของเอกสาร และการรายงานในรูปแบบอื่น เช่น การรายงานด้วยภาพหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือการรายงานผลในที่ประชุม เป็นต้น อย่างไรก็ตามวิธีการรายงานที่นิยม

โดยทั่วไปมักอยู่ในรูปของเอกสาร ซึ่งครูมักพบปัญหาอยู่เสมอในเรื่องของรูปแบบของรายงาน และเนื้อหาสาระในรายงาน จึงขอเสนอแนวทางการจัดทำรายงานในรูปของเอกสาร

การนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้

กรมวิชาการ (2542 : 10 – 14) กล่าวว่า การนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้เป็นขั้นตอนที่สำคัญยิ่ง เพราะครูสามารถใช้ข้อมูลหรือนวัตกรรมใหม่ที่เกิดขึ้นพบในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้บรรลุผลตามที่ต้องการ ซึ่งจะนำไปใช้ดังกล่าว จะทำให้การวิจัยในชั้นเรียนมีความสมบูรณ์และมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น

1. ความสำคัญของการนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้

การนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้ มีความสำคัญ ดังนี้

1.1 ทำให้การเรียนการสอนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรยิ่งขึ้น เพราะครูสามารถใช้นวัตกรรม วิธีการ เทคนิคการสอนหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ที่มีคุณภาพผ่านกระบวนการตรวจสอบที่เชื่อถือได้ในการแก้ปัญหาการเรียนการสอน

1.2 ทำให้ครูพัฒนางานของตนเองให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้น เพราะครูสามารถนำข้อมูลที่เป็นข้อค้นพบจากการวิจัยมาใช้ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน

1.3 ทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและส่งเสริมจนบรรลุศักยภาพสูงสุด เนื่องจากครูสามารถส่งเสริมและพัฒนาได้ตรงตามสภาพความเป็นจริงของผู้เรียนแต่ละคน

1.4 ทำให้ผู้บริหารหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีข้อมูลที่ใช้ปรับปรุงพัฒนางานบริหารและการจัดการศึกษาทำให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.5 ครูใช้เป็นผลงานทางวิชาการเพื่อเสนอขอตำแหน่งให้สูงขึ้นได้

1.6 ทำให้มีข้อมูลในการปรับปรุงหรือดัดแปลงงานในส่วนที่เกี่ยวข้องให้ เป็นไปตามเป้าหมายอย่างมีระบบ

1.7 ทำให้มีแนวทางในการดำเนินงานหรือกำหนดนโยบายของหน่วยงานหรือองค์กร

2. จุดมุ่งหมายในการนำเอาผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้

การนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้ มีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

2.1 เพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอน

- 2.2 เพื่อปรับปรุงหรือพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- 2.3 เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงานเฉพาะด้าน
- 2.4 เพื่อใช้ประเมินผล และพัฒนาการปฏิบัติงานของครูหรือหน่วยงาน

3. แนวทางการนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้

การนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้

3.1 นำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งได้แก่

3.1.1 ผู้บริหารนำไปใช้ในการบริหารจัดการเพื่อสนับสนุนการเรียน

การสอน ซึ่งได้แก่

- 1) ใช้ในการวางแผน กำหนดนโยบายการเรียนการสอนและพัฒนาหลักสูตร
- 2) ใช้ปรับปรุง ดัดแปลงงานให้เป็นไปตามเป้าหมายอย่างเป็นระบบ เช่น การดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เช่น การดำเนินโครงการต่าง ๆ ด้านวิชาการ

3.1.2 ครูผู้สอน นำไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนในห้องเรียน ซึ่งได้แก่

- 1) ใช้แก้ปัญหาการเรียนการสอนโดยตรง เช่น การใช้เทคนิคการสอนซ่อมเสริมแบบต่าง ๆ ที่ครูคิดค้นขึ้นมาสอนซ่อมเสริมผู้เรียนที่เรียนช้าไม่ทันเพื่อน
- 2) ใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการเรียนการสอน เช่น การใช้นิทานพื้นบ้านเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียน
- 3) ใช้ในการพัฒนาหลักสูตร เช่น ครูสอนแบบหน่วยการเรียน โดยการบูรณาการสาระการเรียนรู้กลุ่มวิชาต่าง ๆ ตามที่หลักสูตรกำหนด

3.2 นำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการเรียนการสอน เมื่อครูได้ข้อค้นพบความรู้ใหม่ ๆ จากการวิจัยแล้ว ควรมีการเผยแพร่ให้แก่บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังนี้

3.2.1 เผยแพร่เพื่อให้บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ประโยชน์ในการอ้างอิง ค้นคว้า

3.2.2 เผยแพร่แก่บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดแนวทางในการศึกษาค้นคว้าความรู้ใหม่ที่ลึกซึ้งและมีประโยชน์ต่อไป

3.3 นำไปใช้ในการพัฒนาวิชาชีพการวิจัยในชั้นเรียน นอกจากจะเป็นการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนแล้ว ยังเป็นการพัฒนาวิชาชีพของครูอีกด้วย กล่าวคือ

เมื่อครูทำวิจัยในชั้นเรียน ทำให้เป็นการเสริมสร้างความรู้ทางวิชาการของตนเอง ทำให้ครูมีนวัตกรรม สื่อและวิธีการสอนที่มีคุณภาพ ซึ่งทำให้เกิดมาตรฐานในการเรียนการสอนตามระบบประกันคุณภาพอันสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ. 2537 อีกประการหนึ่ง ครูยังสามารถนำผลงานที่เกิดจากการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้เป็นผลงานทางวิชาการตามหลักเกณฑ์การขอเลื่อนระดับหรือปรับตำแหน่งให้สูงขึ้นของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูได้อีกด้วย โดยผลงานนั้นควรมีลักษณะที่สำคัญดังนี้

3.3.1 ผลงานสอดคล้องกับการปฏิบัติหน้าที่

3.3.2 ผลงานมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการ

ข้าราชการครูกำหนด

3.3.3 ผลงานมีประโยชน์ต่อผู้เรียน ครู และบุคคลอื่น ๆ ที่

เกี่ยวข้อง

3.3.4 ผลงานมีรูปแบบการเขียนรายงานที่ถูกต้องเป็นที่ยอมรับ

3.4 การส่งเสริมการนำผลงานวิจัยไปใช้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University

3.4.1 ครู

1) จัดทำสรุปผลการวิจัยด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย เผยแพร่แก่

บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2) ครูควรนำวิธีการ นวัตกรรมที่ค้นพบจากการวิจัยไปใช้ในการ

พัฒนาการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ

3) ครูควรแลกเปลี่ยนงานวิจัยของตนกับผู้อื่น เช่น การ

นำเสนอผลการวิจัยในที่ประชุม การเข้าร่วมสัมมนา และเผยแพร่เอกสาร

3.4.2 ผู้บริหาร

1) กระตุ้นให้ครูพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยเป็น

พื้นฐาน

2) ส่งเสริมให้ครูค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อ

การเรียนการสอน เช่น การศึกษาเอกสารทางวิชาการ การสนทนากับผู้รู้ ฯลฯ

3) จัดให้มีการประชุมปฏิบัติการทางวิจัยในชั้นเรียนอย่าง

ต่อเนื่อง

4) เชิญวิทยากรมาให้ความรู้เรื่องการวิจัยในชั้นเรียนแก่ครู

5) นำผลไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า การนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนให้ประสบผลสำเร็จและสามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพ เนื่องจากการวิจัยในชั้นเรียนทำให้ครูสามารถแก้ปัญหาการเรียนการสอนได้ตรงจุด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ลัดดา คำพลงาม (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษากระบวนการและผลงานการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของครุณักวิจัยในฐานะที่เป็นผู้บริหารจัดการเรียนและผู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและศึกษาพฤติกรรมของครูที่มีผลต่อการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพแบบพหุกรณีศึกษา กรณีศึกษาทั้ง 3 กรณีศึกษาเป็นครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กรณีที่ 1 เป็นครูที่สนใจวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนแต่ยังไม่ได้ทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน กรณีที่ 2 เป็นครูที่เริ่มทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน กรณีที่ 3 เป็นครุณักวิจัย พบว่า กระบวนการและผลของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสนับสนุนให้ครุณักวิจัยเกิดความคิด ความมั่นใจในการทำงานและเป็นแรงจูงใจให้ทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน อันสืบเนื่องไปยังลักษณะและพฤติกรรมของครู คือความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ความสนใจในการค้นคว้า การเห็นโอกาสของการเรียนรู้ ความสนใจในการสังเกตและบันทึก ความเอาใจใส่นักเรียน และมีความรับผิดชอบในงานครู

กระบวนการและผลของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ทำให้ครุณักวิจัยมีพฤติกรรมเป็นผู้ร่วมเรียนรู้กับศิษย์และเป็นกัลยาณมิตรของศิษย์ (2) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยมีนักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ (3) มีความยืดหยุ่นทั้งเนื้อหา กิจกรรม สื่อการเรียน (4) เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน (5) มีความเข้าใจนักเรียนมากทั้งในด้านปัญหาและพฤติกรรมของนักเรียน ซึ่งนำไปสู่สัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูและนักเรียน (6) การให้คำแนะนำและส่งเสริมนักเรียนให้ตรงตามความต้องการและความสามารถ

ประภัสสร วงษ์ดี (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษากระบวนการและการใช้ผลการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครุณักวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา : การศึกษาเชิงสำรวจและรายกรณี ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการวิจัยของครุณักวิจัยเริ่มจากปัญหาการจัดการเรียนการสอนและการขาดความพร้อมของนักเรียน ครุณักวิจัยจะเลือกปัญหาวิจัยที่สามารถ

ประยุกต์ใช้ได้ในการสอน และเป็นเรื่องที่ตนเองมีความถนัด โดยหัวข้อที่ศึกษามักเป็นเรื่อง พัฒนาวิธีการสอน และสื่อการสอน การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน การศึกษา เฉพาะกรณีการปรับพฤติกรรมนักเรียน และการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น เครื่องมือในการวิจัย ส่วนใหญ่ครูสร้างขึ้นเอง โดยมีผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือนักเรียน ในชั้นเรียนของตนเอง และการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและวิเคราะห์ด้วยสถิติ บรรยาย และครูได้มีการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ทั้งในด้านการพัฒนาวิธีสอนและสื่อ เพื่อการพัฒนานักเรียนและการพัฒนาการปฏิบัติการใน วิชาชีพครู

กนก สิตบุตร (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองของ ครูระดับประถมศึกษาในโรงเรียนโครงการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ตาม ทักษะของ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ ในด้านต่าง ๆ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนการสอน ด้านการเข้าฝึกอบรม และด้านการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการพัฒนาตนเองด้านการเรียนการสอน ด้านการเข้าฝึกอบรม และการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง 3 ด้าน ของครูระดับประถมศึกษาในโรงเรียนโครงการ ปฏิรูปการศึกษา มีความต้องการอยู่ในระดับมากทุกด้าน

พิเชษฐ์ สุทธิรัตน์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการใน การพัฒนาบุคลากรโรงเรียนประถมศึกษา ตามทักษะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีความต้องการพัฒนาโดยกระบวนการปฏิบัติงานมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาโดย กระบวนการบริหาร และด้านการฝึกอบรม ตามลำดับและเมื่อแยกเป็นงานด้านตามขนาดของ โรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก ต่างก็มีความ ต้องการพัฒนา โดยกระบวนการปฏิบัติงานสูงสุด ส่วนความต้องการพัฒนาโดยวิธีอื่น แตกต่างกัน

โอมยง ชมภูคำ (2541 : 118) ได้ศึกษาความต้องการพนักงานครูเทศบาล สังกัดเทศบาลนครขอนแก่นพบว่า พนักงานครูเทศบาลขอนแก่น มีความต้องการพัฒนา ตนเองโดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการบรรยายและการสาธิต ด้านการประชุมเชิงปฏิบัติการ ด้านการศึกษาต่อ ด้านการไปเยี่ยมชมและดูงานที่อื่น ด้านการสัมมนา ด้านดูงานนอก

สถานที่ด้านการเข้ารับการฝึกอบรม และด้านการปฐมวัย เรื่อง บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า 1. บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ยกเว้นด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งการงานอยู่ในระดับ "มาก" เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียนพบว่า โรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลางโดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับ "ปานกลาง" แต่โรงเรียนขนาดใหญ่อยู่ในระดับ "มาก" 2. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดและประสบการณ์ในการบริหารต่างกัน มีบทบาทต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บุญมี ประพะวะ (2541 : 58) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการส่งเสริม การวิจัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู" ผลการวิจัยพบว่า

- 1) บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ยกเว้น ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งการงานอยู่ในระดับ "มาก"
- 2) ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัย โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในโรงเรียนมีความแตกต่างกัน ส่วนผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดและประสบการณ์ในการบริหารต่างกัน มีบทบาทต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนแตกต่างกัน

ลัสดา กองคำ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาสภาพการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น" ผลการวิจัย พบว่า

- 1) สภาพการวิจัย โรงเรียนส่วนมากมีนโยบายส่งเสริมให้ครูนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้อง พบว่า ครูส่วนมากมีการเรียนรู้เกี่ยวกับการวิจัยจากการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยและผู้บริหารให้การสนับสนุน ในการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยการให้ขวัญกำลังใจ ปัญหาทั่วไปของครูที่มีผล ต่อการเรียนการ

สอนส่วนมากเป็นปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาที่ครูส่วนมากพบเกี่ยวกับตัวนักเรียนในชั้นเรียน คือนักเรียนไม่สนใจการเรียน ครูมีการ ทำวิจัยในชั้นเรียนเรียนน้อย ครูที่ไม่เคยทำวิจัยในชั้นเรียนส่วนมากพัฒนาการเรียนการสอนโดยการสังเกตสภาพปัญหาและหาแนวทางแก้ไข ปัญหาที่ครูนำมาทำวิจัยในชั้นเรียนส่วนมาก คือปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน และเทคนิคการสอน วิธีการวิจัยเชิงทดลอง และครูแก้ปัญหาคำทำวิจัยในชั้นเรียนส่วนมาก ปรีक्षाผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านงบประมาณพบว่าครูส่วนมากมีการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำวิจัยแก่ครู และแหล่งข้อมูลที่ครูศึกษาเพื่อทำการวิจัยนั้น ส่วนมากศึกษาจากตำราทางวิชาการ เอกสาร วารสารที่เกี่ยวข้อง

2) ปัญหาและความต้องการโรงเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน อยู่ในระดับ “ปานกลาง” แต่ที่พบว่ามีปัญหามาก 2 อันดับแรก คือ เรื่องการดำเนินการวิจัย วัสดุอุปกรณ์และแหล่งข้อมูลสำหรับการวิจัย โรงเรียนมีความต้องการอยู่ในระดับ “มาก” โดยเฉพาะ เรื่องการดำเนินการวิจัยงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์และแหล่งข้อมูล สำหรับการวิจัย

3) ผู้บริหารมีบทบาทต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน ในระดับ “ปานกลาง” โดยที่ส่งเสริมมากที่สุดคือเรื่องส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน ของครูผู้ทำการวิจัยในชั้นเรียนและด้านที่ส่งเสริมน้อยที่สุด คือการมีความรับผิดชอบ ต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

สกวรัตน์ ชุ่มเซย (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำเสนอรูปแบบการวิจัยปฏิบัติการสำหรับการพัฒนาครูประถมศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1) ในสภาพปัจจุบันลักษณะการทำวิจัยปฏิบัติการมีทั้งแบบทำคนเดียว และทำเป็นทีม ทั้งทำภายในโรงเรียนและกับบุคคลภายนอกโรงเรียน ประเด็นการวิจัยส่วนใหญ่เกี่ยวกับทักษะการคิดในวิชาคณิตศาสตร์ ทักษะการสื่อสารในภาษาไทยและปัญหาพฤติกรรมของนักเรียน วิธีการวิจัยที่ครูใช้ คือ การสำรวจ การศึกษารายกรณี การวิจัยแบบกึ่งทดลองและการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม ปัญหาในการทำวิจัย คือ ครูยังขาดความรู้ ความเข้าใจและการช่วยเหลือจากหน่วยงาน ครูมองวิจัยเป็นเรื่องยาก ไม่มีเวลาและภาระงานครุมมาก ครูต้องการสนับสนุนด้าน 1) การอบรม 2) ตัวอย่างผลงานการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่หลากหลาย 3) ที่ปรึกษาและผู้นิเทศติดตามด้านการวิจัย 4) การสนับสนุนด้าน

ปัจจัยจากโรงเรียนโดยเฉพาะเรื่องนโยบาย การจัดเวลา สื่อ วัสดุอุปกรณ์และการจัดกิจกรรม ส่งเสริมการวิจัย

2) รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการสำหรับการพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ควรเป็นโปรแกรมการวิจัยที่มีคำถาม กิจกรรมการวิจัยต่อเนื่องเรียงร้อยไปเพื่อสร้างเสริมการเรียนรู้และการสร้างความรู้อย่างต่อเนื่องของครูโปรแกรมการวิจัยควรประกอบด้วย 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การวิจัยปฏิบัติการเพื่อการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ระยะที่ 2 การวิจัยปฏิบัติการเพื่อประเมินการสอนของครู ระยะที่ 3 การวิจัยปฏิบัติการเพื่อสร้างและพัฒนา นวัตกรรมในการสอน

วีรพล จลาครัมย์ (2544 : 68 - 70) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิจัยในชั้นเรียน ของ ครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู ผลการวิจัย พบว่า ครูประถมศึกษาจำนวนร้อยละ 15.21 เท่านั้นที่เคยทำวิจัยในชั้นเรียน จำนวนร้อยละ 7.60 ทำวิจัย 1 เรื่อง และร้อยละ 6.14 ทำวิจัย 2-5 เรื่อง โรงเรียนประถมศึกษาให้การ สนับสนุนการทำวิจัยอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ครูประถมศึกษามีความรู้และทักษะในการทำ วิจัยอยู่ในระดับ “น้อย” แต่ครูประถมศึกษามีความคิดเห็นว่าตนมีลักษณะของนักวิจัยอยู่ใน ระดับ “มาก” ปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษาอยู่ในระดับ “มาก” ได้แก่ การขาดความรู้เกี่ยวกับหลักการวิจัย ขาดแหล่งค้นคว้าเกี่ยวกับการวิจัย ขาดงบประมาณวัสดุ อุปกรณ์สนับสนุนการวิจัยและขาดผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษางานวิจัย เป็นต้น ความต้องการใน การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษา มีอยู่ในระดับ “มาก” ได้แก่ การสนับสนุนด้าน งบประมาณวัสดุอุปกรณ์ ผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการวิจัยและแหล่งศึกษาค้นคว้า งานวิจัย

เรวดี อาษานาม (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ การรับรู้ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษาในเขตบริการทางการศึกษา ของสถาบันราชภัฏมหาสารคาม” พบว่าครูมีจำนวนน้อยมากที่เคยทำการวิจัยในชั้นเรียน แม้จะเคยเรียนวิชาวิจัยในชั้นเรียน สาเหตุที่ทำให้ครูไม่ทำการวิจัยอาจเนื่องจากไม่เคยศึกษา ผลงานวิจัย ขาดแหล่งค้นคว้า หรือมีแหล่งค้นคว้าไม่เพียงพอ และไม่เคยเข้ารับการอบรมหรือ ประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ครูส่วนมากเห็นว่าผลการวิจัยในชั้นเรียน สามารถนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนได้ ซึ่งนับว่าครูเห็นความสำคัญของการวิจัยใน ชั้นเรียน แต่มีครูเห็นว่าครูสามารถสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยไม่ต้องทำหรือประยุกต์ ผลงานวิจัย ซึ่งเป็นความเห็นที่ขัดแย้งกัน สาเหตุอาจเนื่องมาจากไม่เคยประยุกต์ผลงานวิจัย

ไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน แม้ว่าจะเห็นคุณค่าของการวิจัยในชั้นเรียนและครูได้สอนตามที่เคยปฏิบัติมาแบบเดิม ๆ ครูมีความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนน้อย และขาดความรู้เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งอาจจะเป็นสาเหตุสำคัญที่ครูทำการวิจัยในชั้นเรียนน้อย สาเหตุอีกประการหนึ่งที่สนับสนุนเรื่องนี้คือครูมีความเห็นว่าตนเองมีคุณลักษณะของนักวิจัย ซึ่งถ้าได้มีการพัฒนาความรู้ทักษะและความสามารถในการทำวิจัยรวมทั้งถ้าได้รับการสนับสนุนจากบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องครูน่าจะสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้เป็นอย่างดี ปัญหาที่สำคัญในการทำวิจัยในห้องเรียนได้แก่ การวิเคราะห์และการนำปัญหาการเรียนการสอนไปเป็นหัวข้อในการวิจัย การออกแบบหรือการวางแผนการวิจัยและการสร้างเครื่องมือการวิจัย ปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนการวิจัย ความรู้และทักษะในการทำวิจัย การขาดแหล่งค้นคว้างานวิจัย การเผยแพร่ผลงานวิจัยในชั้นเรียนยังไม่เป็นที่กว้างขวาง ครูบางคนขาดนิสัยรักการอ่าน หรือไม่มีเวลาในการอ่าน ครูมีรายได้น้อยไม่สามารถซื้อตำราหรือวารสาร ปัญหาเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ครูประถมศึกษาที่มีความต้องการที่สำคัญเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ 4 ประการคือต้องการงบประมาณในการทำวิจัยในชั้นเรียน ต้องการที่ปรึกษา ต้องการแหล่งความรู้สำหรับศึกษาเพื่อทำการวิจัย และต้องการความรู้เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน

เทวี พรหมมินตะ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการเสริมพลังอำนาจครูโดยการพัฒนาความสามารถด้านการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนตามแนวคิดความร่วมมือ: การออกแบบด้วยวิธีผสมผสาน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) จากข้อมูลการวิจัยเชิงสำรวจพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์ในการทำวิจัย ร้อยละ 66.84 โดยครูที่เคยทำวิจัยมีประสบการณ์การฝึกอบรมการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนร้อยละ 81.98 และมีความต้องการการฝึกอบรมร้อยละ 56.57 รูปแบบการทำวิจัยเป็นแบบทางการร้อยละ 70.1 ลักษณะการทำวิจัยแบบรายบุคคลร้อยละ 78.1 โดยมีรูปแบบความร่วมมือระหว่างบุคคลภายในโรงเรียนมากที่สุด

2) กระบวนการเสริมพลังอำนาจครูใช้วิธีการบรรยายให้ความรู้ และการสนับสนุน ส่งเสริมให้ความช่วยเหลือครูในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

3) สำหรับผลการวิจัยจากกรณีศึกษาพบว่า หลังการเสริมพลังอำนาจครูในโรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษาทำวิจัยมากกว่าร้อยละ 50 ในแต่ละโรงเรียนมีการทำวิจัยแบบไม่เป็นทางการมากกว่าร้อยละ 60 ลักษณะการทำวิจัยเป็นแบบรายบุคคลมากกว่าร้อยละ 70 รูปแบบความร่วมมือในการทำวิจัยที่พบเป็นแบบความร่วมมือระหว่างบุคคลภายในโรงเรียน

โดยไม่มีบุคคลภายนอกให้ความช่วยเหลือ ประเด็นปัญหาวิจัยที่ศึกษาส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของนักเรียนและปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครู

ศักดิ์ดา อุปณาไต้ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาเขตพัฒนาคุณภาพการศึกษาลุ่มน้ำพอง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยดังนี้

1) สภาพการส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า โรงเรียนส่วนมากยังไม่ได้ดำเนินการเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนทำการวิจัยในชั้นเรียน ทั้งด้านนโยบายการวิจัยในชั้นเรียน ด้านงบประมาณ ด้านเวลา ด้านแหล่งศึกษาค้นคว้าวัสดุอุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกสำหรับการทำวิจัยในชั้นเรียน

2) สภาพความรู้ ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ครูผู้สอนที่ทำกรวิจัย ในชั้นเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และมีความรู้ความเข้าใจ 3 อันดับสุดท้าย คือ การเลือกใช้สถิติต่าง ๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับลักษณะข้อมูล การแปลผลจากข้อมูลที่วิเคราะห์เรียบร้อยแล้ว และวิธีการเขียนผลการวิจัย

3) ปัญหาและความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ครูผู้สอนที่ทำกรวิจัยในชั้นเรียนและครูผู้สอนที่ไม่ได้ทำการวิจัยในชั้นเรียนประสบปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนที่คล้ายกัน คือ โรงเรียนไม่มีนโยบายสำหรับส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนทำการวิจัยใน ชั้นเรียน ขาดงบประมาณ ไม่มีเวลาเพียงพอ ขาดแหล่งสำหรับศึกษาค้นคว้าประกอบการทำวิจัย และครูขาดความรู้และทักษะในการทำวิจัย ครูมีความต้องการให้โรงเรียนสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนทุก ๆ ด้านอยู่ในระดับมาก

4) สภาพการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ครูผู้สอนที่ทำกรวิจัยในชั้นเรียนได้ดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนตามกระบวนการวิจัยทางการศึกษา วิธีการที่ครูใช้ในการวิจัยในชั้นเรียนส่วนมาก คือ การวิจัยเชิงทดลอง ผลการวิจัยสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนได้ในระดับดีมาก และครูมีการเผยแพร่ผลงานวิจัยในชั้นเรียนด้วยการเข้าร่วมแสดงนิทรรศการทางวิชาการ

บุรินทร์ ทองแมน (2545 : 165 – 170) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การติดตามผลการพัฒนาและส่งเสริมครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ "พบว่า

1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ครูผู้สอน ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์มีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกัน โดยศึกษานิเทศก์มีมากที่สุด รองลงมาคือครูผู้สอนและผู้บริหารตามลำดับ

2) ครูผู้สอนมีความต้องการในการเพิ่มพูนความรู้ในระดับ "มาก" ในเรื่อง การเลือกนวัตกรรมการวิจัยในชั้นเรียน การตรวจสอบคุณภาพของนวัตกรรมการศึกษา เอกสารที่เกี่ยวข้องและการเขียนอ้างอิง ส่วนที่ครูผู้สอนมีความต้องการเพิ่มพูนความรู้ในระดับน้อย คือการสำรวจปัญหาในชั้นเรียน การสังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียนและการวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียน

3) ความคิดเห็นหรือเจตคติต่อการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียนและศึกษานิเทศก์ ส่วนใหญ่มีเจตคติที่ดีต่อการวิจัยในชั้นเรียน การวิเคราะห์ปัญหาในชั้นเรียน กลุ่มทักษะภาษาไทย มีการวิเคราะห์มากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตตามลำดับ

สุชาติ ตั้งใจ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาการทำวิจัยใน ชั้นเรียนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ" ผลการวิจัยพบว่า การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษา ได้ดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาที่พบในการจัดการเรียนการสอน ครูส่วนมากใช้งบประมาณส่วนตัวในการทำวิจัย ได้รับคำปรึกษาจากผู้บริหารและเพื่อนร่วมงาน รูปแบบการวิจัยเป็นการสำรวจและการทดลอง ปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ครูประถมศึกษามีความเห็นว่า ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยเป็นปัญหาที่สำคัญ "มาก" ต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน นอกจากนั้นที่ปรึกษาในการทำวิจัยงบประมาณ และเวลา ก็เป็นปัจจัยที่สำคัญ "ปานกลาง" เช่นเดียวกัน

ประสิทธิ์ ศักดิ์คำดวง (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความต้องการพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด" ผลการวิจัยพบว่า

1) ความต้องการพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ดโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูผู้สอนมีความต้องการพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา และด้านวิธีการพัฒนา ส่วนด้านระยะเวลาที่มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง

2) ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศ และขนาดโรงเรียนต่อความต้องการพัฒนาการวิจัย ในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งโดยภาพรวมและเป็นรายด้าน

3) ครูผู้สอนได้เสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการวิจัยของครูดังนี้ ด้านเนื้อหา : ให้ความรู้เทคนิคการอ่านรายงานวิจัย ด้านวิธีการพัฒนา : จัดให้มีแหล่งค้นคว้างานวิจัย และด้านระยะเวลา : ควรอบรมเรื่องการวิจัยให้แก่ครูก่อนเปิดภาคเรียนใช้เวลา 3 - 5 วัน

งานวิจัยต่างประเทศ

Adele (1989 : 348) ได้ศึกษาเรื่อง ครูในฐานะนักวิจัยกับแนวทางที่แตกต่างกันในการรอบรู้ เขตการศึกษาต้องให้โอกาสครูเข้าร่วมในการวิจัย ข้อเสนอแนะสำหรับนโยบายการพัฒนาบุคลากรเน้นการใช้โปรแกรมครูนักวิจัย พร้อมทั้งจัดให้มีการสนับสนุนจากเพื่อนและยอมรับบทบาทซึ่งกันและกัน ครูประสบปัญหาที่เกิดจากเวลาไม่เพียงพอ ความไม่แน่นอน ความไม่สนใจของผู้บริหาร แต่ถ้าเพื่อนให้การสนับสนุนก็จะทำให้แก้ปัญหาบางอย่างได้ของหัวหน้าสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษารัฐอิลลินอยส์ ผลการวิจัยพบว่าหัวหน้าสถานศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมีเจตคติต่อการใช้เทคโนโลยีการศึกษาและมีความพอใจในผลการเรียนของนักเรียนต่างกัน ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโปรแกรมเทคโนโลยีการศึกษากับตัวแปรต่าง ๆ นั้น พบความสัมพันธ์ระหว่างธรรมชาติของหลักสูตรขนาดของโรงเรียนและงบประมาณของโรงเรียนกับโปรแกรมเทคโนโลยีการศึกษา แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างเพศของหัวหน้าสถานศึกษากับโปรแกรมเทคโนโลยีการศึกษา ผู้วิจัยได้เสนอให้มีการอบรมความรู้ด้านเทคโนโลยีการศึกษาให้แก่หัวหน้าสถานศึกษา

Kenneth (1992 : 369) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาครูนักวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษาตอนปลายของรัฐเพนซิลวาเนียตอนเหนือพบว่ามียุทธศาสตร์เกี่ยวกับการวิจัยของครูทั้งหมด 6 ข้อใหญ่ ๆ แต่ข้อสรุปที่ 3 ถึง 6 สะท้อนถึงความคิดของผู้เข้าร่วมในประเด็นการวิจัยของครูถึงขั้นตอนการพัฒนาบุคลากร โดยข้อสรุปที่ 3 คือ การสนับสนุนและให้ความร่วมมือจากฝ่ายบริหารที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความพยายามทำวิจัยของครู คือ เวลาและทัศนคติ ข้อสรุปที่ 6 คือการส่งเสริมงานวิจัยของครูในโรงเรียนของรัฐเพนซิลวาเนีย เพื่อพัฒนาบุคลากรเป็นสิ่งที่เป็นไปได้อย่างไรก็ตาม ต้องทำด้วยความสมัครใจ ทำเป็นระบบและร่วมมือร่วมกัน

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
ในชั้นเรียนทำให้ผู้วิจัยทราบแนวทางในการทำวิจัยในชั้นเรียน ในด้านความสำคัญและ
ประโยชน์ ของการวิจัยในชั้นเรียน รวมถึงรูปแบบ กระบวนการ ขั้นตอนในการทำวิจัยใน
ชั้นเรียน ปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน และผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพ
การดำเนินการ ปัญหา และระดับความต้องการแก้ปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู
และผู้เกี่ยวข้อง ที่มีผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของผู้วิจัย
ซึ่งจะเป็นแนวทางให้ผู้สนใจศึกษานำไปเป็นแบบอย่างในการจัดทำต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University